

LECTIO XI.

DE PROVINCIALIBUS CONCILIIS.

—Quid est Concilium Provinciale?

R. Congregatio Canonica Episcoporum alicujus Ecclesiasticae provinciae et aliorum de jure asistentium, quos Metropolitanus vel ejus vices agens vocat et praesidet ad negotia communia illius provinciae tractanda.

—Quaenam sunt res de quibus in Prov. Concilio agendum est?

R. «Provincialia Concilia, sicubi ommissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis, aliisque ex sacris Canonibus permissis renoventur.» (Sess. XXIV, c. 2.)

—Quis debet hoc Concilium cogere?

R. «Metropolitani per se ipsos, seu, illis legitime impeditis Coepiscopus antiquior, intra annum ad minus a fine praesentis Concilii, et deinde quolibet saltem triennio post octavam Paschae Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more Provinciae, non praetermittat Synodum in Provincia sua cogere.» (Ib.)

—Quinam sunt convocandi?

R. «Episcopi omnes, et alii qui de jure vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminente periculo transfretandum esset, convenire omnino teneantur.» (Ib.)

—Possunt extra casum cogi comprovinciales Episcopi?

R. Neg. «Nec Episcopi comprovinciales praetextu cujuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inviti compellantur.» (Ib.)

—Quid de Episcopis exemptis?

R. «Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subjiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cujus Synodo Provinciali cum aliis interesse debeant; et quae ibi ordinata fuerint, observent, ac observari faciant. In

reliquis omnibus eorum exemptio, et privilegia salva atque integra maneant.» (Ib.)

—Sustulit hoc S. Syn. praelatorum exemptiones?

R. Neg. «In reliquis omnibus eorum exemptio et privilegia salva atque integra maneant.» (Ib.)

—Quinam in hoc casu in Hispania erant?

R. Episcopus Ovetensis, Legionensis, Abbas Alcala-Regalensis, et Episcopi Priores ordinis Sti. Jacobi ap. Ucles et Stum. Marcum Legionensem, qui omnes exempti erant, et etiam alii Praelati inferiores.

Hodie Ovetensis ex novissimo Conc. Compostellanae Prov. pars est, Legionensis vero Burgensi Metropolitanae respondent.

—Quinam notantur illis verbis de *jure interesse debent*?

R. 1.º Capitula Canonorum Eccl. Metropol. et Cathedralis.

2.º Abbates mitra donati et jurisdictionem in laicos habentes; qui non solum vocantur de jure sed coguntur interesse, cum eorum dignitas quasi Episcopalis sit, et patet ex dictis.

—Quo jure vocantur Capitula.

R. Ex deciss. lib. III, Decret. 2. cap. 10, De his quae fiunt a Praelato etc., ubi Innoc. III sic ait: «*Visum fuit nobis et fratribus nostris, ut Capitula ipsa ad hujusmodi Concilia (provincialia nempe de quibus agit) debeant invitari et eorum nuntii ad tractatum admitti.*» Et ita decissum est a Sacra Congregat.: ideo capitula vocanda sunt, non vero cogenda.

—Quinam notantur illis verbis *vel consuetudine*?

R. 1.º Simples Abbates, sive mitra donati, sive ipsa carentes, qui monasticam tantum jurisdictionem habent, sive titularem sive commendatam.

2.º Superiores ordinum mendicantium intra provinciam, qui ideo Provinciales dicebantur.

Ita moris et bonae praxis in Hisp.

—Quaenam sunt alia munia Provincialis Concilii?

R. Ex jure Tridentino. 1.º Tractare de forma examinis et inquisitionis ad eligendos Episcopos. (Sess. XXIV, cap. 1.)

2.º Permittere Metropolitanò visitationem Diocesis a suffraganeo non visitata. (Ib., cap. 3.)

3.º Cognoscere de tenuitate reddituum Ecclesiarum Cathedralium. (Ib. cap. 13.)

4.º Judicare de casibus et licentiis absentiae a residentia, nequis eo jure abutatur. (Sess. XXIII, cap. 1.º)

5.º Denique examinare quæstiones emergentes circa ritus et indulgentias, juxta ea quod in lectione de Congregationibus S. R. E. dicta sunt. (V. supra. fol. 30.)

6.º Adimplere mandata S. R. E. — Quid primo Concilio provinciali post Trid. celebrando injunxit eadem S. Syn.?

Adimplere mandata S. R. E. v. la pag. 582.

R. «Cogit temporum calamitas, et invalescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, et Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere, præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, et omnibus aliis, qui de jure vel consuetudine in Concilio provinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo provinciali, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia et singula, quæ ab hac sancta Synodo definita et statuta sunt, palam recipiant; nec non veram obedientiam Summo Romano Pontifici spondeant et profiteantur; simulque hæreses omnes, a sacris Canonibus et generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur et anathematizent.» (Sess. XXV, cap. 2.)

—Hæc dispositio erat transitoria et tantum pro illis temporibus?

R. N. Subjungit enim. «Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos Episcoposque promovendi, in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino observent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprovinciales statim Summum Romanum Pontificem admonere sub pœna Divinæ indignationis teneantur.» (Ib.)

—Possunt alii vocari ad Concilium?

R. 1.º Ex praxi vocabantur procuratores Capitulorum Collegialium, sed non ex jure.

2.º Priores conventuales aliqui spectabiles.

3.º Theologi et Juris Canonici periti, sed Clerici, præ-

sertim qui in Universitatibus majoribus eminebant (1).

—Possunt etiam laici his Conciliis assistere?

R. Af. Si ita ferat consuetudo. Monet tamen Episcopos Bened. XIV de Syn. Dixc. lib. 3, cap. 9, caute in hoc se gerere: «ne quod ab initio bonæ voluntatis et urbanitatis fuit tractu temporis fiat necessitas.»

—Possunt admitti in Conciliis provincialibus pro Reges, seu Regii Legati aut Commissarii?

R. N. Expresse enim prohibitum fuit a S. Pio V, et in aliis Sacræ Congreg. decisionibus vetitum, unde magnæ in Hisp. et extra Hisp. lites obortæ, præsertim tempore Philipi II, occasione celebrationis Concilii Tolet., anni 1582, de cujus validitate adhuc sub judice lis est.

—Quænam pro assistentia sæcularium Legatorum?

R. 1.º Jure Majestatico nulla congregatio fieri potest in Statu, Rege inconsulto et contra illius voluntatem.

2.º In Conciliis provincialibus judicantur negotia mixti fori, quæ inconsulto Rege resolvi nequeunt.

3.º Ex injustis hac de re deliberationibus contra leges mala sequebantur aliquando et rebelliones.

4.º Jure consuetudinario Reges præscriptionem habebant assistendi his et etiam nationalibus Synodis.

Attamen e contra his argumentis respondetur breviter hoc axiomate, in scholis tritisimo, *distingue tempora et concordabis jura.*

—Concilii provincialis celebratio ad mentem Tridentini hodiedum dessueta est?

R. Neg. Concilium enim expresse vetuit ommissionem eorum pro legitima causa haberi, his verbis. «Provincialia Concilia sicubi ommissa sunt.»

2.º Vox *rennoventur* est imperativa, non mere potestativa.

3.º Non semel a Sancta Sede, quin etiam ab ipso Pio IX P. P. celebrari jussa sunt, uti fieri possit.

—Quænam ergo causæ hujus infrequentiae?

(1) Compostellanis Conciliis apud Salmant. adstiterunt illius Univ. Professores, qui Regiis schedulis, et interesse et opem ferre a Philipo II jussi sunt.

R. Quamplures lites obortæ inter Metropolitanos et Episcopos eorumque Capitula Synodorum causa vel prætextu.

2.º Oppositio exemptorum qui ægre ea ferebant.

3.º Oppressio sæcularis potestatis, præsertim in Gallia et inter gallicanæ scholæ aseclas (1).

4.º Quæstio super Legatorum sæcularium assistentia et revissione statutorum a civili potestate.

5.º Doctrina aliquorum Juris Consultorum, sæculi XVII, qui ea parvi pendebant.

6.º Facilior recursus ad Sacras Congregationes pro casuum difficilium resolutione.

—Quænam in Hispania praxis?

R. Concilia provincialia celebrata fuerunt in Tarracoenensi provincia usque ad annum 1752, quo, sub Arch. Copons, Concilium celebratum fuit (2). Varia tamen erat disciplina circa præsentiam Legatorum, quæ adhuc sub iudice est, ut patet ex conventionione inter Sanctam Sedem ac Hispaniæ Gubernium (3), anno 1859 sancita.

—Quid de Concilii provincialis celebratione Hispanienses antiqui Canones?

R. Concilium Tarracoenense primum, anno 516, Canone vero 6.º, hæc habet. «Si quis Episcopus commonitus a Metropolitanò, ad synodum, nulla gravi intercedente necessitate corporali, venire contempserit, sicut statuta Patrum sanxerunt, usque ad futurum Concilium cunctorum Episcoporum communione privetur.»

—Hic Canon aliqua celebritate donatus fuit?

R. Af. Invenitur enim in Decretis, Dist. 18, *Si quis Ep.*

—Quid ulterius in eodem Concilio?

R. Canone XIII et ultimo dicitur: «Epistolæ tales per

(1) Ludovicus XIV abusive prohibuit Concilia provincialia celebrari in ditionibus suis, quin prius negotia pertractanda ipsi refferrentur: hæc una ex *libertatibus servilibus* gallicanorum.

(2) Vide Opus D. Ramiro et Tejada. Colecc. de Cánones, etc. tomo V.

(3) Art. 19. Asimismo declara que sobre la celebracion de Sínodos provinciales y sobre otros puntos árdulos é importantes, se propone ponerse de acuerdo con la Santa Sede, consultando el mayor bien y esplendor de la Iglesia.

fratres a Metropolitanò sunt dirigendæ, ut non solum a Cathedralibus ecclesiis presbyteri, verum etiam de Diocesanis ad Concilium trahant, et aliquos de filiis ecclesiæ sæcularibus secum adducere debeant.»

—Quis methodus in Conciliorum Provincialium celebratione servatur.

R. Canon IV Concilii Toletani IV, de *celebratione Concilii*, adeo celebris est, ut adhuc in his piis cœtibus magna cum reverentia legatur.

PARS SECUNDA.

De Episcopis et eorum Auxiliariis, ubi de Jurisdictione ordinaria.

LECTIO XII.

DE EPISCOPIS.

—Episcopi sunt pars Ecclesiasticæ Hierarchiæ?

R. Af. Et quidem jure Divino. Concilium sic habet «Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam divina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, presbyteris, et ministris; anathema sit.» (Sess. XXIII, Can. 6). Mt.

—Sunt presbyteris superiores?

R. Af. Et quidem jure Divino, juxta validissimam et fere unanimem opinionem, quamvis Concilium eam definire noluerit. (1) «Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi et ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis sæcularis consensu, aut vocatione, irritos esse, aut eos, qui nec ab Ecclesiastica, et Canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi et Sacramentorum ministros; anathema sit.» (Can. 7). Mt.

—Episcopi sunt Apostolorum successores?

R. Af. «Proindeque Sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem

(1) V. Pallavicini, Historia Trid. Concilii, lib. 18, cap. 16, et sequentibus, ubi exponit quæstiones acriter agitatae ab Hispanis Episcopis.

præcipue pertinere; et positos sicut idem Apostolus ait, a Spiritu Sancto regere Ecclesiam Dei; eosque Presbyteris superiores esse.» (Sess. XXIII, cap. 4.º)

—Sunt eadem munia presbyterorum ac Episcoporum?

R. N. Ait enim S. Syn.: «Episcopos Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse; quarum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent.» (Ib). Mt.

—Quid Episcopi nomine significatur?

R. Episcopus a græco *Scopeos*, seu inspicere dicitur, ideoque idem sonat ac *inspector*, seu superintendens, diciturque ordinarius Ecclesiæ Magistratus, Apostolorum successor, qui munere proprio et stabili in Ecclesiastica diœcesi præest, tamquam unicus pastor.

—Quomodo probatur Apostolica successio?

R. Verbis ipsius Dni. N. Jesu Christi: «Sicut missit me Pater et ego mitto vos, euntes ergo docete omnes gentes.» Et Apostolus Paulus (Actuum cap. XX, v. 28). «Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus *posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.*» Ideo ait Concilium positos ab Spiritu Sancto, ut supra dictum est.

—Episcopi habent jurisdictionem ordinariam?

R. Af. Habent enim territorium certis limitibus clausum, fixosque et determinatos in ea subditos, super quos fixam pariter ac propriam potestatem habent.

—Hæc jurisdictio originem habet immediate a Christo, vel a Rom. Pont.?

R. Hæc quæstio, potius Theologica quam Canonica, theoretica est, non practica neque disciplinæ propria, cumque Trid. Concilium eam intactam reliquerit, Theologis etiam plus quam Juris tironibus pariter relinquenda videtur.

—Quotuplex est Episcopi conceptus?

R. 1.º Respectu Ecclesiæ universalis in summissione et obedientia Rom. Pontificis, et in assistentia generalibus Conciliis ab eo convocatis.

2.º Respectu Ecclesiæ particularis, sive provincialis si suffraganeus sit, sive nationalis si Metropolitanus, et aliquam dependentiam habeat a Primate, saltem honorificam.

3.º Respectu suæ propriæ et peculiaris Diœcesis.

—Quenam in hac ejus munia?

R. 1.º Doctoris. 2.º Pastoris. 3.º Judicis, ut dicetur infra cum de episcoporum officio. (Lect. XVI.)

—Episcopi sunt mere Apostolicæ Sedis delegati?

R. N. 1.º Quia tali casu non distinguerentur a Vicariis Apostolicis.

2.º Quia Concilium distinguit casus in quo Episcopi procedunt tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ut dicetur quum de exemptionibus.

—Potest Episcopus duas Ecclesias cummulare?

R. N. Nec Ecclesia potest esse biceps, et duo capita seu duos Episcopos habere, nec Episcopus potest esse bigamus et duas Ecclesias habere.

—Quid hac de re Trid. Concilium?

R. «Nemo, quacumque etiam dignitate, gradu, aut præ eminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu cathedrales ecclesias in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine, contra sacrorum canonum instituta, recipere, et simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille censendus, cui unam ecclesiam bene, ac fructuose, et cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit.» (Sess. VII, cap. 2.º)

—Erat ergo tunc temporis corruptela plures habendi ecclesias.

R. Af. Et quidem ex ambitu et avaritia, quin etiam in ecclesiarum pernitiem, ideo subjungit Concilium; «Qui autem plures ecclesias, contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerit, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant; alias infra annum dimittere teneantur; alioquin ecclesiæ ipsæ, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.» (Ib.) Mt.

—Potest autem Episcopus alterius Diocesis Administrator esse?

R. Af. Sed ex mandato Apostolico necessitatis causa vel utilitatis ergo.

LECTIO XIII.

NORMA PROCEDENDI AD CREATIONEM EPISCOPORUM.

—Interest valde Ecclesiæ Catholicæ Episcoporum electio?

R. «Si in quibuslibet Ecclesiæ gradibus providenter scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione ejus qui supra omnes gradus constituitur, non erretur.» (Sess. XXIV, cap. 1.º) Mt.

—Qua de causa talis regula datur?

R. «Nam totius familiæ Domini status et ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite.» (Ib.) Mt.

—Quid ergo hac de re statuit Trid. Synodus?

R. «Ut, cum primum Ecclesia vacaverit, supplicationes ac preces publice privatimque habeantur, atque a Capitulo per civitatem, et diocesium indicantur; quibus Clerus populusque bonum a Deo pastorem valeat impetrare.» (Ib.) Mt.

—Necessaria est ad electionem Episcopi populi, aut sæcularis potestatis præsentia et interventio?

R. N. «Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, et cæterorum Ordinum, nec populi, nec cujusvis sæcularis potestatis, et magistratus consensum, sive vocationem, sive auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio.» (Sess. XXIII, cap. 4.)

—Quid de his violentis et sæcularibus electionibus?

R. «Decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut sæculari potestate ac magistratu vocati et instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt; et qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures et latrones, per ostium non ingressos, habendos esse.» (Ib.) Mt.

—Attamen in antiqua disciplina populus eligebat?

R. N. Populus aderat ut testimonium ferret de eligendis; non vero nisi Clerus eligebat.

—Quo jure optimates vel Reges succederunt populo?

R. 1.º Jure representationis, si ita Canones, mores et leges ferrent.

2.º Vera et potiori ratione ad vitandas turbas et coactiones, quibus populi præsentia obnoxia erat.

—Jus representandi populum admitti potest omnino?

R. N. Nam hoc jure gaudent Principes quamvis infideles sint; attamen jus representandi populum catholicum non debet dari Principi hæretico vel infideli.

—Est idem electio ac præsentatio?

R. N. Electio fit a Capitulo, præsentatio vero a Patrono.

—Quo jure electio Episcoporum a Capitulis fiebat?

R. Jure communi seu Decretalium.

Concilium Lateran. II (generale X) jussit canone 28. «Obeuntibus sane Episcopis, quoniam ultra tres menses vacare ecclesias prohibent Patrum sanctiones, sub anathemate interdicimus ne Canonici a Sede Episcopali ab electione Episcoporum excludant religiosos viros.»

Concilium vero Lat. IV hoc negotium integrum Capitulis reliquit. Clemens IV speciali casu sibi provisionem reservavit, anno 1271; sed tamen Clemens V et Pontifices apud Avenionem, generali regula omnia beneficia majora Apostolicæ provisioni reservaverunt.

—Quid hac de re Trid. Syn. electoribus injungit?

R. «Omnes vero et singulos, qui ad promotionem proficiendorum, quodcumque jus, quacumque ratione, a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsentis temporum ratione innovando, hortatur, et monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, et populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, et Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant.» (Sess. XXIV, cap. 1.) Mt.

—Peccant graviter qui relictis dignioribus dignostantum eligunt.

R. Af. Sequitur enim S. Syn. dicens: «Eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, et Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint: et quos ex legitimo matrimonio natos, et vita,

ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitibus præditos sciant, quæ juxta sacros Canones, et Tridentinæ hujus Synodi decreta requiruntur.» (Ib.) Mt.

—Quænam sunt hæc qualitates?

R. Quæ ex Concilio Toletano IV in lectione sequenti inserentur.

—Quænam sunt hæc decreta de quibus remissive loquitur S. Synodus?

R. Caput primum. Sess. VII, quodquidem sic ait: «Ad cathedralium ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, et ætate matura, gravitate morum, litterarumque scientia, juxta constitutionem Alexandri Tertii, quæ incipit, *Cum in cunctis*, in Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur (1).» Mt.

—Quid de Sacro ordine disposuerat S. Synodus?

R. «Quicumque posthac ad Ecclesias cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus et vita ac aliis, quæ a sacris Canonibus requiruntur, plene sit præditus, verum etiam in sacro Ordine antea saltem sex mensium spatio, constitutus.» (Sess. XXII, cap. 2.)

—Cui incumbit his de rebus probationes facere?

R. «Quarum rerum instructio, si ejus notitia nulla aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nuntiis provinciarum, aut ejus Ordinario, eoque deficiente, a vicinioribus Ordinariis sumatur.» (Ib.)

—Quid de scientia eligendorum prælatorum subjungit?

R. «Scientia vero præter hæc ejusmodi polleat, ut numeris sibi injungendi necessitati possit satisfacere. Ideoque antea in Universitate studiorum Magister, sive Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel jure Canonico, merito sit promotus, aut publico alicujus Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur.» (Ib.) Mt.

—Quod si Regularis fuerit?

R. «A superioribus suæ Religionis similem fidem habeat.» (Ib.)

—Quomodo hæc probationes faciendæ?

R. «Prædicti autem omnes, unde instructio seu testi-

(1) Hanc constitutionem in appendicibus require.